Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgericht onderzoek beschermde vaatplanten, vissen, amfibieën en vleermuizen

N283, Provincie Noord-Brabant

In het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van: Provincie Noord-Brabant

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	B.J.A. Backx
In opdracht van	Provincie Noord-Brabant
Naam opdrachtgever	W. Thielen
Rapportnummer	RA12429-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	21 oktober 2013
Aantal pagina's	24
Collegiale toets	P.T. Twisk
Wijze van citeren	Backx, B.J.A. , 2013. Soortgericht onderzoek beschermde vaatplanten, vissen, amfibieën en vleermuizen N283, Provincie Noord-Brabant. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA12429-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap
Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1 Inleiding....4

1.1 Aanleiding....4

1.2 Doel....4

1.3 Leeswijzer....4

2 Werkwijze en inspanning....5

2.1 Vaatplanten....5

2.2 Amfibieën....5

2.3 Vissen....6

2.4 Vleermuizen....6

2.5 Volledigheid inventarisatie....6

3 Omschrijving plangebied....7

4 Resultaten....8

4.1 Vaatplanten....8

4.2 Amfibieën....8

4.3 Vissen....8

4.4 Vleermuizen....8

4.5 Per soort....8

4.6 Per functie

....9

Foerageergebied....9

5 Ingreep....10

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet....11

6.1 Effecten....11

6.2 Resultaten toetsing....11

7 Conclusie....12

7.1 Conclusie....12

8 Bronnen....13

8.1 Literatuur....13

8.2 Websites....14

Bijlage 1 Verspreidingskaarten vleermuizen....15

Bijlage 2 Flora- en faunawet....18

A. Verbodsbepalingen....18

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)....19

C. Gedragscodes....20

Bijlage 3 Definities....22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Provincie Noord-Brabant is voornemens het tracé van de provinciale weg N283 gedeeltelijk opnieuw in te richten.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Regelink Ecologie & Landschap (december, 2012) blijkt dat in het plangebied mogelijk beschermde soorten voorkomen. Daarom heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van de provincie Noord-Brabant in het plangebied onderzoek naar vaatplanten, amfibieën, vissen en vleermuizen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten beschermde vaatplanten, amfibieën vissen en vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde vaatplanten, amfibieën vissen en vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige beschermde soorten en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 Werkwijze en inspanning

Op 28 februari, 9 mei, 11 juni, 24 juni, 25 juni, 12 augustus, 13 augustus en 22 september 2013 is het plangebied geïnventariseerd op beschermde vaatplanten, amfibieën, vissen en vleermuizen. De toegepaste onderzoekmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de betreffende soortgroep waarvoor het veldbezoek werd uitgevoerd (Tabel 1).

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Naam medewerker	Weersomstandigheden
28-02-13	Dag	Vleermuizen	B.J.A. Backx	3 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 3 Bft
09-05-13	Dag	Vaatplanten, Vissen & Amfibieën	B.J.A. Backx	17 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 2 Bft
11-06-13	Avond	Vleermuizen	B.J.A. Backx	16 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 0 Bft
24-06-13	Avond	Vleermuizen	B.J.A. Backx	13 ºC, Zwaar bewolkt, geen neerslag, 1 Bft
25-06-13	Ochtend	Vleermuizen	B.J.A. Backx	12 ºC, Zwaar bewolkt, geen neerslag, 1 Bft
12-08-13	Dag	Vaatplanten, Vissen & Amfibieën	B.J.A. Backx	19 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 2 Bft
12-08-13	Avond	Vleermuizen	B.J.A. Backx	17 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 3 Bft
13-08-13	Nacht	Vleermuizen	B.J.A. Backx	17 ºC, Licht bewolkt, geen neerslag, 2 Bft
22-09-13	Nacht	Vleermuizen	B.J.A. Backx	16 ºC, Zwaar bewolkt, geen neerslag, 2 Bft

2.1 Vaatplanten

Op 9 mei en 12 augustus 2013 (in het belangrijkste groeiseizoen van de mogelijk aanwezige beschermde planten) werd het gehele plangebied onderzocht op de aanwezigheid van wilde marjolein (*Origanum vulgare*) en grote keverorchis (*Neottia ovata*). Daarnaast werd tijdens de onderzoekronden voor de overige soortgroepen gelet op de aanwezigheid van deze beschermde vaatplanten.

2.2 Amfibieën

Om de aanwezigheid van de poelkikker *(Rana lessonae*) met voldoende zekerheid aan te tonen dan wel uit te sluiten werden veldbezoeken uitgevoerd op 9 mei en 12 augustus 2013. De inventarisatie vond plaats door middel van zicht en geluid aangevuld met steeknetbemonsteringen van de wateren. Hierdoor kon zowel de aanwezigheid van volwassen dieren als van larven worden onderzocht.

2.3 Vissen

Om de aanwezigheid van de bittervoorn (*Rhodeus amarus*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) in het plangebied te onderzoeken werd een onderzoek uitgevoerd waarbij alle geschikte wateren geïnventariseerd zijn met behulp van een steeknet. Dit onderzoek vond plaats op 9 mei en 12 augustus 2013.

2.4 Vleermuizen

Op 28 februari 2013 werden alle boomholtes die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen onderzocht met behulp van een boomcamera.

Tijdens de overige veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingsfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, is een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound zijn deze opnamen nader geanalyseerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) zijn de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.5 Volledigheid inventarisatie

Het onderzoek naar bittervoorn, kleine modderkruiper, grote modderkruiper, en vleermuizen voldoet aan de eisen zoals deze zijn opgenomen in de betreffende Soortenstandaards van Dienst Regelingen. De inventarisatie van vleermuizen werd tevens uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2012 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. Voor beschermde vaatplanten bestaat op dit moment nog geen Soortenstandaard. Er kan worden gesteld dat voor de genoemde soort(groep)en het onderzoek met voldoende inspanning is uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid in het plangebied met voldoende zekerheid aan te tonen.

Een inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die tijdens de inventarisatie in het plangebied niet werden waargenomen op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft een gedeelte het tracé van de provinciale weg N283 tussen Hank en Meeuwen, gelegen in de gemeenten Werkendam en Aalburg (provincie Noord-Brabant). De ligging en begrenzing van het plangebied zijn weergegeven in Figuur 1.

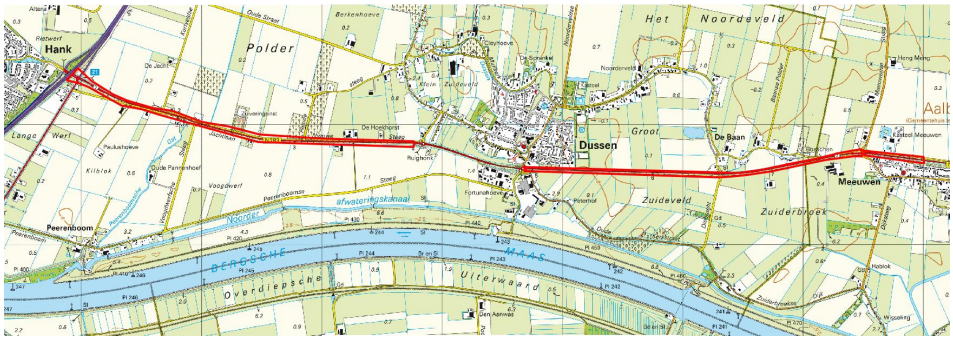

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012.

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- droog, intensief beheerd grasland;
- smalle, ondiepe sloot (<2 meter breed, < 1 meter diep);
- smalle, diepe sloot (<2 meter breed, > 1 meter diep);
- dunne bomen (voornamelijk es (*Fraxinus excelsior*) en enkele wilgen *(Slix spec.)*, berken (*Betula spec.*) en populieren (*Populus spec.*)) (diameter borsthoogte < 25 cm), alle zonder holtes;
- dikke bomen (es) (diameter borsthoogte > 25 cm), met holtes;
- dikke bomen (es) (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- meidoornhagen (*Crataegus spec.*).

4 Resultaten

4.1 Vaatplanten

Uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) blijkt dat uit de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van wilde marjolein en grote keverorchis. Tijdens de quickscan is gebleken dat delen van het plangebied potentieel geschikt zijn voor deze soorten. Tijdens het veldonderzoek naar beschermde vaatplanten zijn binnen het plangebied echter geen groeiplaatsen van wilde marjolein of grote keverorchis aangetroffen. De aanwezigheid van deze twee beschermde plantensoorten binnen het plangebied is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

4.2 Amfibieën

Uit de eerder uitgevoerde quickscan (Backx, 2012) is gebleken dat binnen het plangebied potentieel geschikte voortplantingswateren voor de poelkikker aanwezig zijn. De soort is bovendien bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). Tijdens het soortgerichte onderzoek naar amfibieën werden binnen het plangebied bastaardkikkers (*Rana* klepton *esculenta),* bruine kikkers (*Rana temporaria*), gewone padden (*Bufo bufo*) en kleine watersalamanders (*Lissotriton vulgaris*) aangetroffen. Er werden echter geen poelkikkers of andere zwaar of strikt beschermde amfibieën binnen het plangebied waargenomen.

4.3 Vissen

De NDFF laat zien dat uit de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van de beschermde bittervoorn, kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Tijdens het soortgerichte onderzoek naar vissen zijn binnen het plangebied geen beschermde vissen aangetroffen. Tijdens de onderzoeken zijn in de bemonsterde sloten alleen rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*) en tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*) aangetroffen. Beide zijn niet zwaarder of strikt beschermd middels de Flora- en faunawet.

4.4 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied drie soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus);*
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus);*
- watervleermuis *(Myotis daubentonii).*

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1 .

4.5 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle inventarisaties werden gewone dwergvleermuizen verspreid door het plangebied foeragerend waargenomen. Over het algemeen werd het plangebied

maar door weinig dieren als foerageergebied gebruikt. Tijdens een onderzoekronde werd maximaal dertien keer een gewone dwergvleermuis binnen het plangebied waargenomen, waarbij een grote kans is dat hierbij dubbeltellingen van eenzelfde dier zitten. Vermoedelijk gaat het dan ook om maximaal zeven verschillende dieren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Net buiten het plangebied, ten westen van de rotonde bij Dussen, is een vliegroute van twaalf gewone dwergvleermuizen waargenomen. De vliegroute loopt dwars op de N283, en vormt voor de dieren een verbinding tussen de gebieden ten zuiden en ten noorden van de N283. Tijdens het onderzoek werden geen essentiële vaste vliegroutes vastgesteld langs de bomenlanen binnen het plangebied.

Laatvlieger

De laatvlieger werd gedurende alle veldbezoeken een of enkele keren foeragerend in het plangebied waargenomen.

Watervleermuis

De watervleermuis werd slechts een keer foeragerend gedurende het onderzoek waargenomen tijdens de inventarisatieronde op 12 augustus.

4.6 Per functie

Foerageergebied

Verspreid door het plangebied foerageerden naar alle waarschijnlijkheid maximaal zeven gewone dwergvleermuizen. Tijdens het onderzoek is een aantal keren een foeragerende laatvlieger in het plangebied waargenomen. De watervleermuis is slechts een keer foeragerend waargenomen tijdens het onderzoek. Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de aanwezigheid van voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.

Vliegroutes

De aanwezige lijnvormige elementen (bomen) binnen het plangebied werden door enkele foeragerende dieren als geleidend element gebruikt. Omdat het slechts enkele foeragerende dieren betrof is er geen sprake van een vliegroute die door een groot deel van een lokale populatie vleermuizen gebruikt wordt als vliegroute tussen verblijfplaatsen of hun verblijfplaats en belangrijke foerageergebieden. Essentiële vliegroutes zijn dan ook niet aanwezig in het plangebied. Net buiten het plangebied ten westen van de rotonde bij Dussen is een vliegroute van tenminste twaalf gewone dwergvleermuizen aanwezig.

Vaste rust- en of verblijfplaatsen

Zowel tijdens de kraam- als de paarperiode werden geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied is op grond van dit onderzoek dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

5 Ingreep

Provincie Noord-Brabant is voornemens het tracé van de provinciale weg N283 gedeeltelijk opnieuw in te richten. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- kappen van bomen;
- verwijderen van (een deel van) de overige vegetatie;
- dempen en vergraven van sloten;
- grondwerkzaamheden;
- aanleg nieuwe rijbanen en verkeersmaatregelen;
- inplanten van nieuwe bomen en vegetatie;
- aanleggen van nieuwe sloten.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. Onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten

Tijdens het onderzoek werden in het plangebied geen poelkikkers, bittervoorns, kleine modderkruipers of grote modderkruipers aangetroffen. Het plangebied maakt derhalve geen onderdeel uit van het essentiële leefgebied van deze soorten. Daarnaast zijn binnen het plangebied geen groeiplaatsen van wilde marjolein of grote keverorchis aangetroffen.

In het plangebied is geen essentieel foerageergebied van vleermuizen aanwezig. Het aantal foeragerende dieren was tijdens alle veldbezoeken laag. Rondom de N283 blijft een deel van de bomen behouden die verder van het tracé staan en langs de delen ten westen van de rotonde bij Dussen, waar geen wegwerkzaamheden plaatsvinden. Daarnaast blijven de bomenlanen en bosschages ten westen en noordoosten van de woonkern Dussen behouden, zodat er voldoende foerageergelegenheid over blijft voor de aangetroffen gewone dwergvleermuizen om te kunnen foerageren tijdens dagen met veel wind. Na afronding van de wegwerkzaamheden worden de bomenlanen opnieuw ingeplant. Hierdoor is er voldoende alternatief foerageergebied voor de vleermuizen welke aangetroffen zijn binnen het plangebied, en is niet te verwachten dat de tijdelijke aantasting van een deel van het foerageergebied leidt tot een negatief effect op de lokale populatie.

Daarnaast werden in het plangebied zijn geen zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied geen vliegroutes waargenomen. Essentiële vliegroutes zijn vermoedelijk niet aanwezig in het plangebied. Wel werd een vliegroute van tenminste twaalf gewone dwergvleermuizen aangetroffen net buiten het plangebied ten westen van de rotonde bij Dussen. Het is echter niet te verwachten dat de ingreep effecten zal hebben op de functionaliteit van deze vliegroute.

Negatieve effecten van de ingreep op zwaarder of strikt beschermde soorten en functies zijn dan ook redelijkerwijs uitgesloten.

6.2 Resultaten toetsing

Doordat de aanwezigheid van beschermde amfibieën, vissen en vaatplanten uit Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet redelijkerwijs is uitgesloten, leidt de voorgenomen ingreep niet tot overtreding van de Flora- en faunawet voor deze soortgroepen.

De voorgenomen ingreep heeft een negatief effect op het foerageergebied van de lokaal aanwezige populaties van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Omdat het om een gering aantal dieren gaat heeft de ingreep geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort. De ingreep leidt dan ook niet tot overtreding van de Flora- en faunawet met betrekking tot vleermuizen.

7 Conclusie

7.1 Conclusie

- Gedurende het onderzoek werden geen poelkikkers, bittervoorns, kleine modderkruipers of grote modderkruipers aangetroffen. De aanwezigheid van deze soorten in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uitgesloten.
- Het plangebied fungeert voor de drie waargenomen soorten vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis) als foerageergebied. Op grond van het kleine aantal foeragerende dieren en de aanwezigheid van voldoende geschikt alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied wordt verwacht dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is.
- Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied en de invloedssfeer van de ingreep geen vaste vliegroutes van vleermuizen waargenomen. Het is waarschijnlijk dat in het plangebied geen essentiële vliegroutes aanwezig zijn.
- Er zijn geen zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied is op basis van dit onderzoek redelijkerwijs uitgesloten.
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de Soortenstandaards van Dienst Regelingen en het Vleermuisprotocol 2012 van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.
- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet niet overtreden.

8 Bronnen

8.1 Literatuur

Backx, B.J.A. , 2012. Ecologische quickscan N283, Provincie Noord-Brabant. In het kader van de natuurwetgeving. Rapport RA12308-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. Van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Nijmegen.

Dienst Regelingen. Soortenstandaard Poelkikker (*Rana lessonae)*, 2013.

Dienst Regelingen. Soortenstandaard Bittervoorn (*Rhodens amarus)*, 2011.

Dienst Regelingen. Soortenstandaard Grote modderkruiper (*Misgurus fossilis)*, 2011.

Dienst Regelingen. Soortenstandaard Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia)*, 2011.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Gegevensautoriteit Natuur, 2012. Vleermuisprotocol. [http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol. (21-10-2013)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html (21-10-2013)].

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (pipistrellus pipistrellus) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.

8.2 Websites

www.batecho.eu

www.ravon.nl

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Verspreidingskaarten vleermuizen

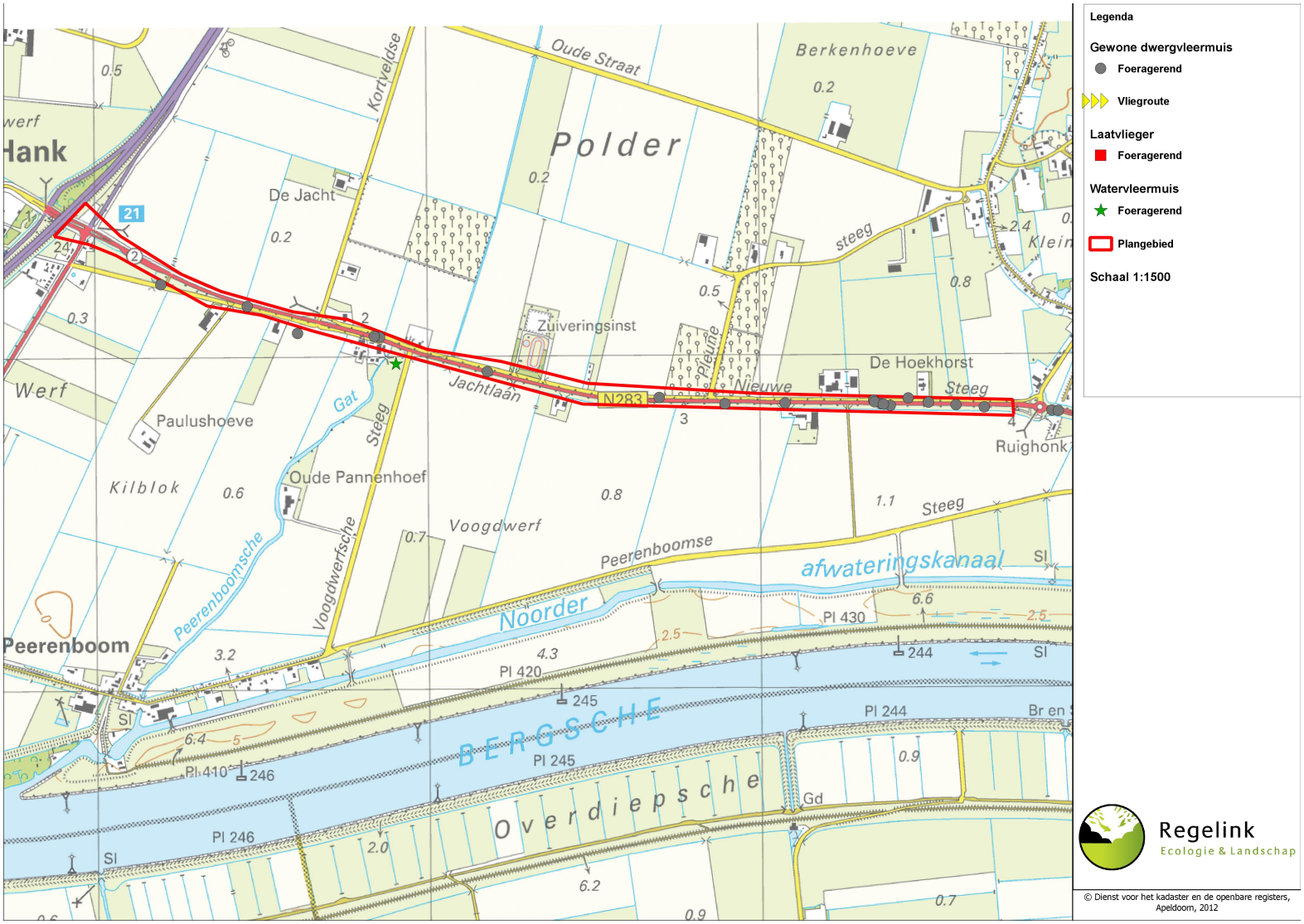

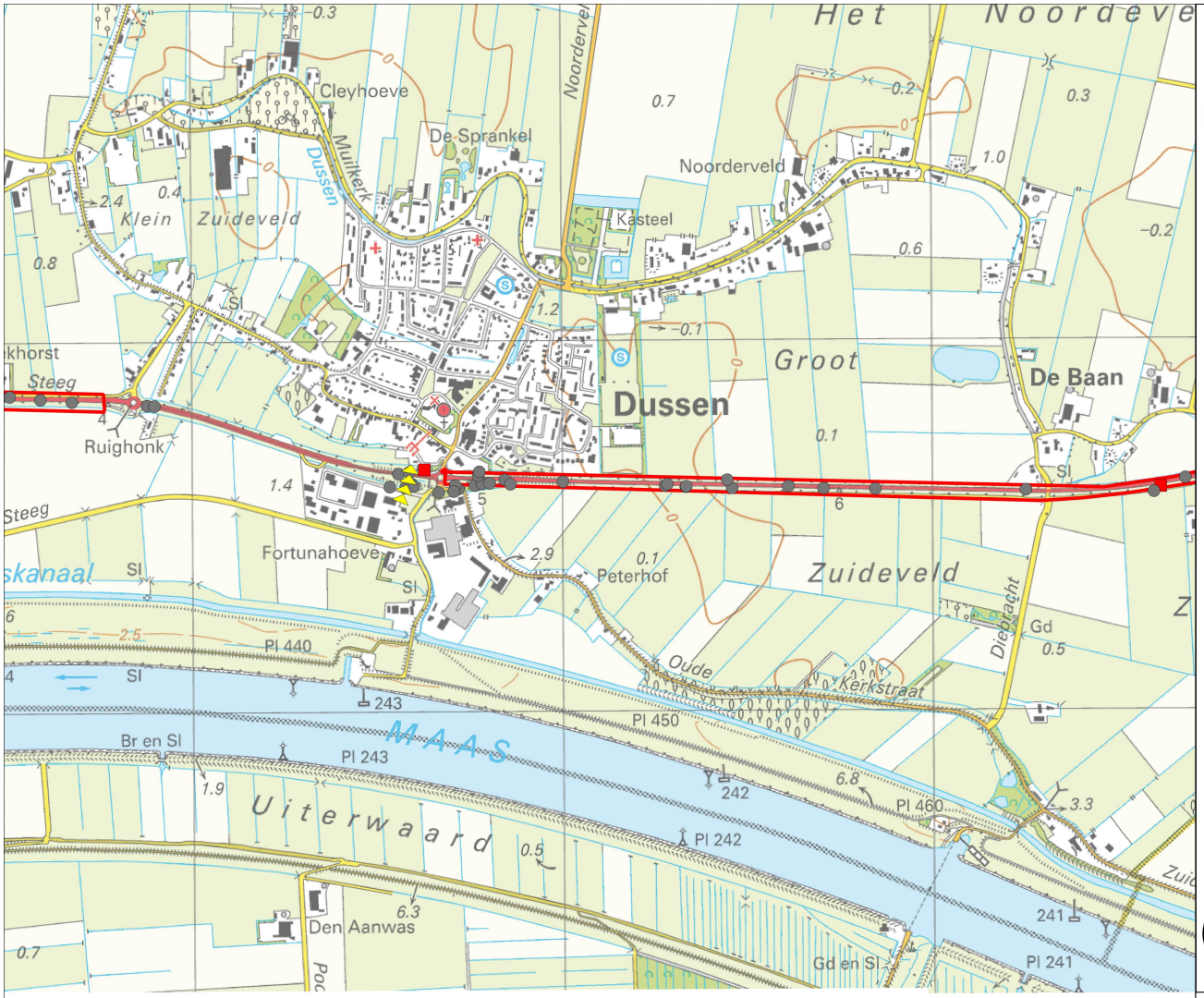

Legenda

Gewone dwergvleermuis

- Foeragerend
- Vliegroute

Laatvlieger

- Foeragerend

Watervleermuis

- Foeragerend
- Plangebied

Schaal 1:15000

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012

Legenda

Gewone dwergvleermuis

- Foeragerend
- Vliegroute

Laatvlieger

- Foeragerend

Watervleermuis

- Foerageergebied
- Plangebied

Schaal 1:15000

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012

Bijlage 2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8
Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11
Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12
Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels
Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

http://www.hetlnvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes.

Bijlage 3 Definities

Algemeen belang
Een object of locatie is voor vleermuizen van algemeen belang wanneer het object of de locatie door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, maar hiermee de duurzame instandhouding van die populatie niet in gevaar komt.

Baltslocatie
Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Baltsroep
Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Bijzonder belang
Een object of locatie is voor vleermuizen van bijzonder belang wanneer het object of de locatie door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame instandhouding van die populatie in gevaar komt.

Compensatiemaatregelen
Maatregelen die blijvend negatieve effecten van een ingreep op essentiële functies (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) van een of meerdere (soorten) vleermuizen opvangen.

Contactroep
Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannelijke vleermuizen reageren op andere vleermuizen die hun territorium binnenvliegen of een baltsplaats naderen.

Ecotoop (of landschapselement)
Het kleinste, ecologisch nog onderscheidbare gebied in een classificatiesysteem van landschappen. Het vertegenwoordigt een relatief homogene, ruimtelijke gebiedseenheid met eigenschappen voor het meten en vastleggen van gebiedsstructuur, functie en verandering.

Foerageergebied
Gebied waarbinnen een soort foerageert.

Foerageren
Verzamelen van voedsel.

Inpassingsplanning / inpassingsplan
Planning / plan dat beschrijft hoe een ruimtelijke ontwikkeling in functies van het landschap en flora en fauna ingepast kan worden.

Kolonie
Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vrouwtjes (matriarchaal systeem) die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (overdag) een of

meerdere vleermuizen verblijven en de functie kramen is.

Migratieroute
Vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en vice versa.

Mitigatiemaatregelen
Maatregelen die dienen om een negatief effect van een ingreep op vleermuizen zoveel mogelijk te verzachten.

Paargebied
Gebied waarin een hoge concentratie aan paarterritoria of paarverblijfplaatsen ligt.

Paarlocatie (zwermlocatie)
Locatie waarvan de functie paren is.

Paarterritorium
Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Paarverblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in voorjaar en/of najaar (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie paren is.

(Lokale) populaties
Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vleermuizen van een soort (mannetjes en vrouwtjes) die gedurende de winter of de zomer in een bepaald gebied leven en waarbij uitwisseling met andere populaties voornamelijk door middel van migratie en/of op zwermlocaties plaatsvindt.

Rustplaats
Object waarin of waaraan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waarin of waaraan door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden
Geluiden die vleermuizen met hun stembanden produceren en die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen dieren (in tegenstelling tot echolocatiegeluiden) en waarvan de specifieke functie (bijvoorbeeld Baltsroep) niet is vastgesteld.

Tussenverblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de overgang van zomer- naar winterseizoen en winter- naar zomerseizoen (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven, de functie niet paarplaats is en welke dienst doet voor het overbruggen van afstand en/of tijd tussen de seizoenen.

Werfroep
Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de winter (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven en de functie overwinteren is.

Verblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie onbekend is.

Vliegroute
Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats
Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) (overdag) een of meerdere vleermuizen verblijven, maar de functie niet kramen is of de functie onbekend is.

Zwermen
Gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Zwermlocatie
Locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).